

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2019

aruandeaasta lõpp: 31.12.2019

nimi: Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Türi Püha Martini Kogudus

registrikood: 80211314

tänava/talu nimi, Kevade tn 13
maja ja korteri number:

postisihnumber: 72212

telefon: +372 3878330

e-posti aadress: turi@eelk.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	13
Bilanss	13
Tulemiaruanne	14
Rahavoogude aruanne	15
Netovara muutuste aruanne	16
Raamatupidamise aastaaruande lisad	17
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	17
Lisa 2 Raha	18
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	18
Lisa 4 Materiaalsed põhivarad	19
Lisa 5 Võlad ja ettemaksed	19
Lisa 6 Annetused ja toetused	20
Lisa 7 Muud tulud	20
Lisa 8 Tööjõukulud	20
Lisa 9 Seotud osapooled	20
Aruande allkirjad	21

EELK TÜRİ KOGUDUSE SÕNALINE ARUANNE A .D. 2019

I. Koguduse liikmed, juhtorganid ja nende tegevuse analüüs

Enamus koguduse liikmetest on pensioniealised. Sotsiaalselt staatusest on nii töölisi, teenistujaid kui ettevõtjaid. Koguduse tööpiirkonnas elavate, kuid kirikusse mittekuuluvate inimeste suhtumine kristlikku usku on, mõningate eranditega, üldiselt positiivne.

Pühapäeval 05.03.2017.a. peale armulauaga jumalateenistust toimunud täiskogu koosolekul valiti uus koguduse 26 liikmeline nõukogu, mille koosseisus on toimunud ka muudatusi. Aruandeaastal oli nõukogu koosseis järgmine: Aare Allmann, Ellen Berg, Erika Eelma, Evelyn Eelma, Liliana Kerge, Ene Kütt, Urmas Kütt, Lembit Küüts, Andrus Lehis, Liina Lehis, Aivar Laagemann, Mare Meimre, Eha Mikkola, Tiiu Niinesaar, Ene Palloson, Ramo Pener, Mari-Lill Pihlje, Margus Priimägi, Maimu Puul, Tõnu Saadlo, Tiiu Schüts, Peeter Särg, Epp Tiitsu, Virgo Tiitsu, Zinaida Tikk, Raivo Vooremäe.

Asemikud: Marju Küüts, Lea Saarm, Kadri Kaugerand, Tiina Särg.

Samal päeval toimunud koguduse uue nõukogu koosolekul valiti kogudusele ka uus 6-liikmeline juhatus koosseisus: esimees Urmas Kütt, aseesimees Ene Kütt, liikmed Ellen Berg, Margus Priimägi, Peeter Särg ja Raivo Vooremäe. Kahjuks on juhatuse liikme Raivo Vooremäe saatus, kes lahkus kodunt aruandeaasta jaanuari algul, seni teadmata. Seega on juhatus jäänud viie liikmeliseks.

Revisjonikomisjoni valiti Zinaida Tikk ja Mare Meimre. Aruandeaastal valiti lisaks veel nõukogu liige Liliana Kerge.

Sinodisaadikuteks valiti Urmas Kütt ja Ene Kütt ning asemikeks Margus Priimägi ja Lembit Küüts.

Aruandeaastal toimus koguduse nõukogu koosolek pühapäeval 31.märtsil koguduse majas, peale jumalateenistust kirikus. Algul kuulati koguduse vaimuliku 2018.a. sõnalist aruannet. Seejärel andis koguduse õpetaja ülevaate 2018.a. eelarve täitmisest, mis peale revisjonikomisjoni esimehe Mare Meimre aruande ärakuulmist ka kinnitati. Peale aruelu võeti vastu 2019.a. eelarve.

Koguduse **juhatus** pidas aruandeaastal **5** koosolekut: 20.märtsil, 09.mail, 14.juunil, 14.augustil ja 04.detsembril.

Koguduse revisjonikomisjoni koosolek toimus aruandeaasta 27. märtsil.

Nii koguduse nõukogu kui juhatus on õpetajale toeks koguduse teenimisel ja ettetulevate probleemide lahendamisel. Eriti aktiivsed on olnud juhatuse esimees **Urmas Kütt** ja liikmed **Ellen Berg, Peeter Särg ja Margus Priimägi** ning koguduse nõukogu liikmed **Virgo Tiitsu, Lembit Küüts, Maimu Puul ja Tõnu Saadlo**.

II. Koguduse töötajad ja nende tegevus

1.Koguduse õpetaja on **Teet Hanschmidt**, 69 aastat vana ja kogudust teeninud 29,5 aastat. EELK Põhikirja kohaselt on õpetaja koguduse vaimulik juht, kelle ülesandeks on jumalateenistuste ja talituste läbiviimine ning teised EELK Põhikirjas ja Kirikuseadustikus ettenähtud ülesanded. Neid ülesandeid on õpetaja jõudumööda ka püüdnud täita. Lisaks veel ka muud igapäevaelust tulenevad ja koguduse ülesehitust soodustavad tegevused.

Õpetaja oli ka kuni aruandeaasta 22.maini EELK Järva praostkonna praost ja EELK Kirikukogu liige.

2017.a. oktoobris toimunud kohalike omavalitsuste valimistel valiti aruandja taas Türi vallavolikogu liikmeks ja osaleb selle Kultuuri- ja Spordikomisjoni töös. Aruandja on ka Kaitseliidu Järva maleva ja Türi üksikkompanii kaplan. Aruandeaasta 08-09.aprillil külastasin eurosaadik Igor Gräzini kutsel ja kulul Brüsselis Europarlamenti ja 27-30.mail viibisin koos perega Istanbuli linnas Türgis.

Elamistingimused on rahuldavad ja sissetulekutest piisab äraelamiseks. Perekonnaseisuametniku õigused puuduvad.

2.Koguduse organist **Marju Riisikamp**, 61 aastat vana, koguduses töötanud alates 2016.a. septembrist. Marju ülesandeks on mängida orelit jumalateenistustel ja ametitalitustel. Samuti on ta kirikus andnud ka orelikontserte. Ametilt Türi lastemuusikakooli õpetaja ja ka rahvusvaheliselt tunnustatud muusik ning Eesti Klavessiini Sõprade Tsunfti juhatuse liige.

3.Koguduse sekretär on alates 2019.a märtsist, koguduse juhatuse liige **Ene Kütt**, 58 aastat vana. Ene on ka koguduse raamatu- ja kassapidaja. Lisaks on ta ka EELK Käru koguduse raamatupidaja. Kogudusemaja perenaissen koristab ja kütab ta ka seda maja. Ene on hoolas ja aktiivne koguduse elus osaleja.

4.Vabatahtlikud töötegijad on:

1.Koguduse teine organist **Tiiu Schüts**, 66 aastat vana. Tiiu on koguduse nõukogu liige ja ametilt Türi Põhikooli muusikaõpetaja. Ta on Järvamaal tuntud koori- ja ansamblijuht. Tiiu on olnud ka iga-aastase kirikus toimuva Türi Põhikooli jõulukontserdi organiseerija.

3.Kirikut ja kabelit hooldab koguduse juhatuse liige **Ellen Berg**, kes täidab kirikuemanda kohuseid ja korraldab kabelis surnute hoidmist ning hoolitseb kiriku ja kabeli korrashoidmise eest. Ellen on töökas, vastutulelik ja abivalmis. Hea on ka see, et ta elab praktiliselt kiriku kõrval ja on alati vajadusel kättesaadav.

Kahjuks aga kukkus Ellen Jõulupäeva hommikul kodus nii õnnetult, et ta ilmselt mõnda aega ei saa enam oma tegevust jätkata.

4. Ellenile abiks on koguduse nõukogu liige **Tõnu Saadlo**, kes teeb kiriku, kabeli ja pastoraadi juures raskemaid töid nagu suvel muru niitmine, talvel lume rokimine, jms. Juba mitmendat aastat ja nii ka aruandeaastal hankis Tõnu kogudusemaja kütmiseks tasuta küttepuid.

5. Suvise „Teeliste kiriku” projektiga on seotud koguduse liikmed **Maimu Puul, Liliana Puul, Eha Mikkola ja Tiina Niinesaar**. Aktiivsed abilised ja toetajad on ka koguduse liikmed **Erika Eelma, Eha Mikkola ja Aniita Mardo**.

6. Kogudus on osalenud mitmendat korda iga-aastal 02.juulil Türi linna sünnipäeval toimuval kohvikutepäeval, kus on omapoolse panuse andnud **Ulvi Uutar, Lembit Küüts, Mare Meimre, Liina ja Andrus Lehis, Virgo ja Epp Tiitsu, Peeter ja Tiina Särg, Külliki ja Üllar Varind, Mati Sadam, Marju Riisikamp, Triin Schüts**.

III: Jumalateenistusliku elu analüüs

1. Jumalateenistuse ülesehitus vastab üldiselt Agenda korrale. Loetakse kolme lektsooni, mis võetud antud aasta perikoopide reast: Vanast Testamendist ja Uuest Testamendist epistel ning evangeelium. Enne evangeeliumi lugemist lauldakse päeva laul. Pihitalituseks eraldi altari ette ei koguneta. Ilmikutest osalevad jumalateenistuse ettevalmistamisel ja läbiviimisel organist, kirikuemand ja koguduse nõukogu liikmed Ramo Pener ning Tõnu Saadlo. Ramo on olnud juba aastaid koguduse õpetaja tubli abiline ning pälvinud koguduse liikmete tunnustuse.

Jumalateenistus kestab keskmiselt 1 tund. Jutuluse aluseks on kirikuaastale sobiv piiblitekst ja selle kestvus ca 10-15 minutit.

2. Keskmiselt võttis jumalateenistusest osa 27 inimest, soojal ajal rohkem ja külmal ajal vähem. Enam on inimesi Ülestõusmispüha ja Surnutemälestuspüha teenistusel. Pühal Jõuluõhtul tuleb rahva rohkuse pärast pidada endiselt kaks eraldi teenistust. Koraalide ja liturgia vastulaulude laulmist võib pidada heaks. Kuuldavalt loetakse kaasa patu- ja usutunnistust ning Meie Isa palvet. Armulaud oli kaetud iga kuu esimesel pühapäeval ning vastavatel kiriklikel pühadel. Keskmiselt võtab armulauast osa 13 inimest. Traditsiooniliselt on rohkem armulaualisi Lõikustänupüha, Surnutemälestuspüha ja Vana-aastaõhtu jumalateenistusel. Korjanduse jaoks on kirikus korjanduskast ja -karp. Püha jõuluõhtu teenistustel kasutatakse ka aktiivset kotikorjandust, sest siis külastavad kirikut ka need, kes seal tavapäraselt ei käi. Üldine kord jumalateenistustel on hea, kuid häirib mõnede inimeste lahkumine enne teenistuse lõppu..

Koguduse 699-ndat aastapäeva tähistati pühapäeval 25. augustil piduliku **hõbeleeri** jumalateenistusega. Hõbeleeri tähistamisele oli kutsutud kõik koguduse liikmed kelle leeripäevast oli möödunud 25 või rohkem aastat. Põhimõtteliselt kõik need, kes olid leeris käinud aastatel 1990-1994. Osales 30 hõbeleerilast.

3. Väljakuulutatud jumalateenistusi aruandeaastal pidamata ei jäänud.

4. Väljaspool kirikuhoonet toimus 8 pühapäevast jumalateenistus aasta esimesel kolmel kuul kogudusemajas talvekirikus.

5. Muusika jumalateenistustel on võiks öelda professionaalne. Oreli seisukord on hea.

IV. Kiriklike talituste analüüs

Ristimiste arv, võrreldes 2018-nda aastaga, tõusis 4-lt 7-le. Ristiti 2 last ja 5 täiskasvanut, kolm mees- ja neli naissoost.

Konfirmeeritute arv tõusis võrreldes möödunud aastaga 1-lt 6-le ja konfirmeeritustest oli kolm mees- ja kolm naissoost

Laulatati 1 paar.

Matuste arv 24 tõusis möödunud aastaga võrreldes 4 võrra. Maeti 11 Türi koguduse liiget, paraku aga kaks neist ilmaliku matja poolt. Maetutest oli 11-mees ja 13 naissoost. Lahkunutest 7 tuhatati.

Muude talituste arv tõusis 6-lt 12-le, seega poole võrra.

Kodust armulauda jagati 1-le surijale.

V. Muusikatöö

Muusikatöö piirdus aruandeaastal vaid orelimänguga jumalateenistustel ja talitustel.

Kirikukontserte oli 9.

- 1) 09.mai Politsei- ja Piirivalveameti Lääne prefektuuri „Emadepäeva kontsertteenistus”. Esines PPA puhkpillikvintett. Solist Karis Trass (metsosopran). Kaasa teenis PPA Lääne prefektuuri kaplan Tuuli Raamat.
- 2) 18.mai Soome Siuntio sõpruskoguduse kirikukoori „Vox Petri” kontsert. Koori juhatas sõpruskoguduse muusikajuht Pami Karvonen.
- 3) 29.juuni „Tudukontsert”. Esinesid Türi põhikooli noored lauljad ja keelpillikvartett „MeidOn4”. Tegemist oli heategevuskontserdiga Tartu Maarja kiriku renoveerimise toetuseks ja oli seotud ka üldlaulupeo tule „ööbimisega” Türi kirikus.
- 4) 02.juuli Külli Eriksoni orelikontsert „Muusikat hingele” Türi linna 93-nda aastapäeva toimunud „Kohvikutepäeva” raames
- 5) ja samal päeval Hele Saarse orelikontsert ansambel ABBA muusikast.
- 6) 12.juuli Heategevuskontsert Türi noormehe Rasmus Juhansoniga taastusravi toetuseks. Esinesid Harald Jürgen Weiler (bariton), Merje Parts (sopran) ja Anneli Merelaid (orel).
- 7) 30.november kontsert „Helimaalid sakraalruumes”, kus esinesid Joosep Kõrvits (tšello), Kaido Kirikmäe (live-elektroonika) ja Leho Rubis (india bambusflööt).
- 8) 01.detsmber kontsert „Meeleolukas puhkpillkontsert”. Esinesid puhkpilliorkester „Türi” ja Koeru muusikakooli õpilased, ansamblid ning solistid. Dirigendid Ants Oidekivi (Eesti) ja Björn Morten Kjærnes (Norra).
- 9) 17.desember Türi Põhikooli Jõulukontsert.

VI. Hoolekande ja hingehoiutöö

1. Kodukülastusi oli ühel korral.

2. Haiglaid koguduse territooriumil ei ole. Hoolekandeesutustest on Türi linnas Türi Toimetulekukool vaimupuuetega lastele ja Türi Kodu vaimupuudega täiskasvanutele. Türi vallas asub veel Väätsa eakate kodu ja Kärü hoolekodu, Südamekodu. Kahele viimasele oli tellitud koguduse poolt ka ajaleht „Eesti kirik“.

Kogudus õnnitleb läbi Vikerraadio oma eakaid sünnipäevalapsi.

3. Suhted Türi valla sotsiaalasutustega on tõised ja normaalsed.

4. Materiaalset toetust kogudus humanitaarabi puudumise tõttu ei jaganud.

VII. Laste-, noorsoo- ja kasvatustöö

1. Pühapäevakool.

Kahjuks nii õpetajate kui ka laste puudusel aruandeaastal regulaarset pühapäevakooli tööd ei toimunud.

Türi linna 93. aastapäeva puhul avatud „Kirikukohviku“ raames toimus „Fotojaht“, kus lapsed pidid kirikust ja kirikuaiast leidma fotode järgi ühe tähekaardi ja kirjutama iga pildi juurde vastavast punktist leitud tähe. Nii saadi teada, kus asub suurim aare.

2. Leeritöö.

2019. aastal kuulutati koguduses välja traditsiooniliselt kaks leerikursust üks kevadel ja teine sügisel. Kevadel tuli 4 ja sügisel 2 leerilast (abielupaar).

Leeriõpetuse kava põhineb M Lutheri Väikese Katekismuse, Piibli ja kirikuloo tundmaõppimisel ning lisaks ka muu koguduse liikmele vajalikul teabel.

3. Noortetöö.

Kogudusel puudub noortejuht ja ei toimunud ka spetsiaalset noortetööd.

4. Suhted Türi põhikooliga on nende muusikaõpetaja **Tiiu Schütsi** läbi, kelle initsiatiivil toimus juba traditsiooniline Türi Põhikooli jõulukontsert kirikus teisipäeval 17. detsembril. Muude koolidega suhted puuduvad

5. Piiblitunde oli aruandeaastal **15**. Nende läbiviijaks oli koguduse nõukogu liige Ramo Pener. Piiblitunnid toimuvad jaanuarist maini ja oktoobrist detsembrini. Osavõtjaid 5-6 inimest.

6.-7. Aruandeaastal täienduskoolitust koguduse töötajatele ja liikmetele ei toimunud.

VIII. Evangelisatsiooni- ja misjonitöö

Spetsiaalseid misjonitöö meetodeid ei kasutatud ja seega ka tulemuslikkust ei oska hinnata.

Misjonitööks võib ehk lugeda ka järgmisi üritusi:

1) 02. juulil, Türi linna 93. sünnipäeva puhul korraldatud kohvikute päeval osales järjekordselt Türi kogudus. Kirikukohviku tegevus toimus kirikus ja selle ümbruses. Koguduse liikmed valmistasid heategevusliku müügi jaoks

küpsetisi ja kohvi. Orelkunstnik Külli Erikson andis kirikus orelikontserdi ja koguduse liige Hele Saarse mängis orelil ansambel ABBA muusikat. Kirikus oli pidevalt rahvast ja huviga kuulati Ramo Peneri loengut kiriku ajaloo kohta. Koguduse nõukogu liige Lembit Kүүtsi seadis üles näitus „30 sekundi graafilised joonistused”. Koguduse liige Ulvi Uutar korraldas lastele fotojahi kirikus ja kirikuaias. Kohvikute päev õnnestus igati ja heategevuslikust müügist saadi kiriku torni restaureerimise toetuseks 464,5 eurot.

2) Viieteistkümnendat hooaega osales kogudus projektis “Teeliste kirikud”. 1.juunist kuni 31.augustini 2019.a. oli kiriku uks küllastajatele avatud reedel ja laupäeval kl 10-16-ni ja pühapäeval kl 10-13. Samal ajal oli avatud kirikus ka Türi Päevakeskuse vaimupuudega klientide käsitööde ja joonistuste näitus.

3) Aruandja osales ka Türi jalaväekompanii kaplanina Türi valla ja Kaitseliidu riiklikel tähtpäevadel korraldatud mälestushetkel Türi Kesklinna kalmistul: 03.jaanuaril, 02.veebruari, 24.veebruari, 25.märtsil, 13.juunil, 23.juunil.

4)13.juunil toimus lisaks küüditatute mälestushetkele Kesklinna kalmistul ka mälestuskontsert Türi Reisikeskuses, kus aruandja esines päevakohase sõnavõtuga.

5) 07.septembri osales aruandja EV vabatahtlike päästjate organisatsioonide 100. aastapäeva puhul toimunud pidulikul üritusel Türi Kultuurikeskuse juures oleval lipuväljakul ja palvetas lahkunud päästjate eest.

6) 17.septembril kõneles aruandja Türi valla eakate jõulupeol Türi Kultuurikeskuses

30.novembril teenis aruandja Paide kirikus mälestusjumalateenistusel, mis oli pühendatud Paide gümnaasiumi 110-ndale aastapäevale.

IX. Avalikud suhted

Suhted kirikliku ja kohaliku ajakirjandusega on tõised ja normaalsed. Ajalehes „Eesti Kirik” avaldati aruandeaasta detsembris aruandja jutlus. Maakondlikus ajalehes „Järva Teataja” avaldatakse vahel teateid, näiteks jõuluajal kirikus toimuvast. Kohalik vallaleht „Türi Rahvaleht” avaldab ka aruandja kirjutisi. Informatsiooni koguduse tegevusest edastatakse peamiselt kiriku peaukse lähedal teadetetahvilil ja pastoraadi aknal ning interneti kaudu nendele koguduse liikmetele, kellel on e-posti aadress. Kogudusel on ka oma Koduleht internetis EELK koduleheküljel.

Tellitud on kolm eksemplari ajalehte “Eesti Kirik”, üks koguduse pastoraati, teine Kärü eakate kodule ja kolmas Väätsa hoolekodule. Kogudusel on oma vaimulike raamatute kogu, kust ka vahest raamatuid laenutatakse.

X. Majanduselu

1.Kogudusele kuuluv kirikuhoone on kunstiajaloolase Villem Raami arvamusel kohaselt ehitatud XIII saj. viimasel veerandil. Kirik asub Türi linna loodeservas, kõrgemal kohal ja vaikselt ning soodsas paigas ning on üldiselt hästi säilinud.

Kirikut soojendab alates 2004. aasta 17-ndast novembrist põrandaküte koos niisutussüsteemiga. Kiriku küte on ühendatud Türi linna kaugkütte võrku ja Türi vald toetab kogudust kütte eest tasumisel.

Koguduse omandusse kuuluvad kirikuriistad on enamuses rahuldavas seisukorras ja registreeritud ning fotografeeritud Muinsuskaitseameti poolt.

Kirikuaeda on paigaldatud kiriku fassaadi välisvalgustus, mis süttib koos linna öise üldvalgustusega. Selle kulud tasub Türi vald oma eelarvest. Kirik on hästi valgustatud ja ka pimedal ajal kaugele nähtav.

Korrastatud on ka Türi kirikaias asuvaid hauatähiseid. Väärtuslikud rõngasristid on eksponeeritud kiriku torni all eeskojas.

2010.a. juunikuul lõpul paigaldati torni uus kell ja vastuvõtuakt allkirjastati 02.juulil. Kell valati Saksamaal firmas Petit&Gebr.Edelbrock ja tellimuse vahendajaks ning torni ülespanijaks oli Mäeväli orelitöökoda OÜ. Uuel kellal on ühel pool kiri: „Au olgu Jumalale kõrges” ja teisel pool: „Olen valatud EELK Türi Püha Martini kirikule Issanda Aastal 2010”. Kella helistamist juhitakse digitaalsest puldist ja lisaks jumalateenistustele ning talitustele, lööb kell vastavalt ka igal täistunnil ja seda kella 7.00 kuni 22.00.

2.Koguduse maja (endine köstrimaja) koos kõrvalhoonega, aadressil Türi Kevade tn.13, tagastati kogudusele 07.jaanuaril 1994.aastal. Puuhoone vanuseks võib olla umbes 140 aastat ja asub kirikust mõnesaja meetri kaugusel. Pastoraadi seisukord on hea ja selles on koguduse kantselei, raamatukogu ning arhiiv. Seal saab läbi viia pühapäevakooli- ja leeritunde, lauluproove, koosolekuid jms. Maja teisel korrusel on vaimulikule väike korter.

3.Peale eelpoolnimetatud hoonete kuulub kogudusele veel kiriku kõrval asuv kabel mis on samuti rahuldavas seisukorras. Selle ühte ruumi kasutatakse surnute hoidmiseks, teist matuste läbiviimiseks ning kolmandat tööriistade hoiupaigana.

4. Maadest on tagastatud ja kinnistatud 2,3 hektarit Türi vallas, Lokuta külas. Pastoraadi juurde kuulub 0,35 ha aiamaad. Ka kirikuhoone ja kabeli alune maa kuulub kogudusele.

5.Kunstivaradest on kirikus 1693.a. kunstnik Ackermann`i juhtimisel valmistatud puust altar kahe puidule maalitud altarimaaliga: Jeesus ristil ja Püha Õhtusöömaaeg. Nende seisukord on hea, kuna 1996.a. need restaureeriti Muinsuskaitseameti spetsialistide poolt.

20.novembril 1990.a. varastatud baltisakslase A.G.Pezoldi lõuendile maalitud altarimaalid „Kolgata” ja „Püha õhtusöömaaeg”, mis katsid enne Ackermann`i maale, toodi tagasi kirikuaeda 26.jaanuaril 1998.a. ning seejärel restaureeriti. Praegu on need deponeeritud hoiule Tori mõisa. Mõisa omaniku ja Türi koguduse nõukogu ning juhatuse liikme Peeter Särjega eelneval kokkuleppel on neid võimalik igal soovijal neid ka vaatama minna.

Kiriku kantsel, mis on valminud 1630.a., on rahuldavas seisukorras kuid vajaks restaureerimist.

6. 2011.a. 14.novembrist on kogudusel sõiduauto Dacia Duster, mille maksumuseks oli 15 382 eurot.

2019.a. laekus kokku **93 990** eurot, millest 45 000 EV ja 12 372 Türi valla 2019.a. eelarvest sihtannetusena kiriku torni remondiks. Kui seda mitte arvestada, siis jääb järele **36 618** eurot (2018.a. 34 493), mis on **2125** eurot **rohkem** kui eelneval aastal.

Liikmeannetustest laekus **9217** eurot (2018.a. 10 380), ehk **1163** eurot **vähem** kui eelneval aastal. Liikmeannetus moodustas **25,5 %** (2018.a. 30,09%) ehk veerandi kogulaekumisest. Keskmise liikmeannetus oli **43,89** (2018.a. 46,13) eurot ja möödunud aastaga võrreldes see **langes 2,24** euro võrra.

Liikmeannetustest, korjandustest, ametitalitustest, kinnisvarast ja muudest tuludest kokku laekus **25 648** (2018.a. 23 290) eurot, mis moodustab n.ö. oma tegevusest saadud tulu ning see oli **70%** (2018.a. 67,52%) kogutulust.

Ülejäänud **10 970** eurot (2018.a. 11 203) ehk **30%** laekus kohalikult omavalitsuselt, Soome Siuntio sõpruskoguduselt ja sponsoritelt. Seega kattis kogudus oma teenitud vahenditest endiselt vaid kaks kolmandikku kogu aasta tulust.

2019.a. kulud olid **88,717** eurot. Kui mitte arvestada sihtannetusena laekunud 57 372 eurot, siis moodustasid kulud **31 345** (2018.a. 38,497) eurot. Seega **ületasid tulud kulusid 5273** euro võrra.

Palkadeks ja palgaga seotud maksudeks kulutati kokku **16 585** (2018.a. 17 092,00) eurot. See moodustas kogukulust **45,29%** (2018.a. 43,39%). Kogudus tuli majanduslikult toime ja laene ning võlgasid aruandeaastal ei olnud.

Kogusel oli 2019 aastal kolm palgalist töötajat:

1. Õpetaja, riikliku kehtinud poole alampalgaga 270,00 eurot kuus.
2. Koguduse sekretär riikliku alampalgaga 540 eurot kuus.
3. Koguduse organist palgaga 42 eurot väljakutse eest.

XI. Visitatsioonid ja revideerimised

1. Aruandeaastal praosti ja piiskopi visitatsioone ei toimunud.
2. Riiklikult kontrollis kirikus ja kabelis elektrisüsteemi ning kiriku piksekaitset Päästeamet. Tehti rida ettekirjutusi, mille täitmine on kogudusele üpris kulukas.

XII. Koguduse suhted teiste institutsioonidega

1. Peaegu kogu endist Türi kiriku kihelkonda hõlmab kahe ühinemise läbi üks omavalitsus Türi vald. Türi vallas asub ka Kärü kirik ja aruandja on selle koguduse hooldajaõpetaja. Kuna aruandja on Türi vallavolikogu liige, siis vallavalitsusega on suhted tõised ja head. Vald toetab kogudust kirikutega seotud kulude katmisel ja mitmed valla ühisüritused viiakse läbi mõlemas kirikus.

2. Türi linnas asub, Vene Õigeusu kirik ja kogudus, mis on Moskva Patriarhaadi alluvuses. Veel on Türi linnas väike Seitsmenda Päeva Adventistide kogudus ja Kristliku Nelipüha kiriku misjonikogudus. Nendega on suhted normaalsed aga põgusad.

3. Türi koguduse suhted praostkonna teiste kogudustega ja praostkonna keskusega on head.

4. Suhted teiste kiriklike, usuliste ja muude organisatsioonidega on formaalsed!

5. Türi kogudusel on pikaajaline sõprus Siuntio kogudusega Soomes. Sõpruskogudus toetab majanduslikult Türi kogudust ja vaheldumisi käiakse teineteisel külas.

XIII. Koguduse liikmed

1. Liikmemaksu maksjaid oli aruandeaastal **210** Toimunud on jällegi **vähenedmine 15** liikme võrra. Ka seekord on üpris palju neid, kes n.ö unustavad oma liikmekohust täita ja ka neid, kes vaatamata meeldetuletusele seda ikka ei tee. Probleem on ka nende koguduse liikmetega, kes elavad kaugemates hoolekodudes ja kellest kogudusel puudub teave. Näiteks maeti aruandeaastal kaks kaugemal hoolekodus elavat koguduse liiget ilmalikult.

Täisõiguslikke liikmeid on **69** .

Hingede arv **567** .

2. Koguduse liikmete vahetõrge kaasinimestega on üldiselt samasugune nagu igal pool Eestimaal.

3. Koguduse liikmete vahetõrge teiste konfessioonide esindajatega on ilmselt enamuses neutraalsed.

4. Üldiselt kuuluvad kogudusse mõlemad abielupooled, kuid laulatatud abielusid on suhteliselt vähe.

XIV. Hinnang ja muud tähelepanekud

Tänu koguduse liikmele Kersti Sarapuule, kes on ka Riigikogu liige, eraldati EV 2019.a. riigieelarvest, läbi Muinsuskaitseameti, Türi kiriku torni läänepoolse renoveerimiseks 45 000 eurot. Türi vald toetas aruandeaastal renoveerimist omalt poolt 12 372. Tööd teostas jätkuvalt OÜ Silur ja tööde maksumuseks kujunes 57 372 eurot. Pühapäeval 13.oktoobril tännati Türi kirikus toimunud jumalateenistusel torni renoveerijaid ja selle toetajaid. Seega on renoveeritud neljast torni küljest 2 ja lootus on, et renoveeritud saab koguduse 700-ndaks aastapäevaks ka ülejäänud kaks külge.

22-24.veebbruaril oli Türi kogudusel külas kauaaegne sõber, Soome Siuntio sõpruskoguduse emerituuris olev õpetaja Ismo Turunen. Koos külastati Paide uut ujutat ja Imavere Piimandusmuuseumi ning Ismo jutlustas pühapäeva 24.veebbruaril pidulikul jumalateenistusel Türi kirikus.

18-19.mai külastas kogudust Siuntio sõpruskoguduse koor „Vox Petri” Pami Karvoneni juhatusel, kes on ka Siuntio koguduse muusikajuht. Laupäeval 18.mai toimus Türi kirikus nende kontsert, millele järgnes ühine pidulik

õhtusöök Tori mõisas, kus külalisi võõrustasid maja peremees ja perenaine, koguduse liikmed Peeter ja Tiina Särg.

Pühapäeval 19.mail teenisid nad kaasa jumalateenistusel Türi kirikus.

Aasta tippsündmuseks oli aruandja jaoks **EELK Teeneteristi II järgu** pälvimine ja kätteandmine 09.juunil pidulikul jumalateenistusel Tallinna Piiskoplikus Toomkirikus.

20.augustil toimus Tori mõisas märkimisväärne sündmus. Eesti rahva Suurpõgenemise 75-nda aastapäeva puhul avati seal Mälestustuba, mille aruandja ka pühitses. Mälestustoa ehitas ja vastavalt ka sisustasid Tori mõisa omanik, Türi koguduse liige Peeter Särg, kelle vanemad olid ka ise põgenikud.

Ka aastat 2019 võib kokkuvõttes hinnata stabiilseks ja põhiline mure seondub ikka kiriku torni remondiga. 2020.aasta augustil tähistab Türi kogudus oma 700-ndat aastapäeva ja oleks tähtpäeva kohane kui vähemalt torn selleks ajaks renoveeritud saaks. Ent kui see peaks võimalikuks osutuma, siis tuleks järgnevalt ka kogu kirikuhoone väljastpoolt üle valgendada, sest muidu oleks kontrast torniga väga suur.

Kurb on muidugi, et lastetöö ja noortetöö piirdub vaid üksikute üritustega ning pole enam ka oma muusikakollektiivi. Puuduvad ka nende tööde juhid. Küllap on siin nii objektiivseid (aktiivsete laste, ka koguduse liikmete laste hõivatus väljaspool kogudust; inimeste, eriti aktiivsete noorte lahkumine Türi vallast; vabatahtlike töötajate väsimine või motivatsiooni puudumine), kui ka subjektiivsed (koguduse õpetaja vanus ja sellest tingitud võimekuse langus) põhjused.

Aruandjale tundub vahel, et üleeuroopaline sekulariseerumisprotsess jõuab paraku väiksematesse linna ja maakogudustesse kiiremini kui näiteks Tallinnasse või Tartusse. Muidugi on ka siin erandeid, kuid pea 30 aastat kestnud kirikutöös osalemine on seda tundmust paraku süvendanud.

„Aga minu mõtted ei ole teie mõtted, ja teie teed ei ole minu teed” ütleb Issand (Js 55:8)

Teet Hanschmidt
EELK Türi koguduse õpetaja

01.02.2020.a.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	9 885	4 612	2
Nõuded ja ettemaksed	282	294	3
Kokku käibevarad	10 167	4 906	
Põhivarad			
Materiaalsed põhivarad	55 512	56 808	4
Kokku põhivarad	55 512	56 808	
Kokku varad	65 679	61 714	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	278	1 094	5
Kokku lühiajalised kohustised	278	1 094	
Kokku kohustised	278	1 094	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	60 620	64 469	
Aruandeaasta tulem	4 781	-3 849	
Kokku netovara	65 401	60 620	
Kokku kohustised ja netovara	65 679	61 714	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	9 217	10 380	
Annetused ja toetused	81 602	30 912	6
Muud tulud	3 502	1 621	7
Kokku tulud	94 321	42 913	
Kulud			
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-57 372	-12 937	
Jagatud annetused ja toetused	-270	0	
Mitmesugused tegevuskulud	-13 686	-15 018	
Tööjõukulud	-16 585	-17 091	8
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-1 296	-1 296	
Muud kulud	-331	-420	
Kokku kulud	-89 540	-46 762	
Põhitegevuse tulem	4 781	-3 849	
Aruandeaasta tulem	4 781	-3 849	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2019	2018
Rahavood põhitegevusest		
Põhitegevuse tulem	4 781	-3 849
Korrigeerimised		
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	1 296	1 296
Kokku korrigeerimised	1 296	1 296
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-804	-579
Kokku rahavood põhitegevusest	5 273	-3 132
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	0	-872
Kokku rahavood investeerimistegevusest	0	-872
Kokku rahavood	5 273	-4 004
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	4 612	8 616
Raha ja raha ekvivalentide muutus	5 273	-4 004
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	9 885	4 612

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2017	64 469	64 469
Korrigeeritud saldo 31.12.2017	64 469	64 469
Aruandeaasta tulem	-3 849	-3 849
31.12.2018	60 620	60 620
Korrigeeritud saldo 31.12.2018	60 620	60 620
Aruandeaasta tulem	4 781	4 781
31.12.2019	65 401	65 401

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud

01.01.2019– 31.12.2019. majandusaasta kohta

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Juhatuse poolt koostatud 2019.a. raamatupidamise aastaaruandes on kasutatav arvestuspõhimõtete ning informatsiooni esitlusviis kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga. Eesti hea raamatupidamistava põhinõuded kehtestati EV Raamatupidamise seadusega, mis jõustus 01.01.2003 ja mida täiendavad EV Raamatupidamise Toimkonna juhendid. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud ka muudest Eesti Vabariigi seadustest, millega reglementeeritakse aruannete koostamist.

Raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt EELK Türi Püha Martini koguduse finantsseisundit, majandustegevuse tulemust ja rahavoogusid.

Juhatuse hinnangul on EELK Türi Püha Martini kogudus jätkuvalt tegutsev majandusüksus.

Raha

Rahalised vahendid on bilansis õiglaselt väärtustatud. Pangakontode jäägid on võrreldud pankadega, nende jäägid raamatupidamis-kontodel võrduvad pangaväljavõtetel näidatud jääkidega. Sularaha kassas on aasta-vahetuse seisuga inventeeritud. Sularaha jääk võrdus kassa jäägiga raamatupidamise andmetel.

Nõuded ja ettemaksed

Nõudeid ja kohustusi on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuses, mis lühiajaliste nõuete ja kohustuste puhul on võrdne nende nominaalväärtusega.

Lühiajalisi nõudeid kajastatakse tõenäoliselt laekuvas summas. Nõuete inventeerimisel hinnatakse igat nõuet eraldi.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalse põhivarana on bilansis kajastatud varad, maksumusega üle 640 euro ühiku kohta ning kasuliku elueaga üle ühe aasta.

Materiaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ning vara soetamisega seotud otsestest kuludest. Edasine materiaalse põhivara kajastamine bilansis toimub tema soetusmaksumuses, millest on mahaarvatud akumuliseeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalset põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 640,00

EELK Türi Püha Martini kogudus on koostanud 2019.a. raamatupidamise aastaaruande raamatupidamise seaduse § 17 alusel Eesti hea raamatupidamistava kohaselt. Arvestuspõhimõtted on vastavuses raamatupidamise seaduses sätestatud alusprintsipidega ja Raamatupidamise Toimkonna juhenditega.

Nõudeid ja kohustusi on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuses, mis lühiajaliste nõuete ja kohustuste puhul on võrdne nende nominaalväärtusega.

Lühiajalisi nõudeid kajastatakse tõenäoliselt laekuvas summas. Nõuete inventeerimisel hinnatakse igat nõuet eraldi.

Seotud isikutega tehtud tehingud on tavapärased: arvestatakse töötajatele palka ja juhatuse liikmele juhatuse liikme tasu.

Tulude ja kulude aruanne

Tulude ja kulude aruande koostamisel on lähtutud RTJ 14 lisas toodud skeemist. Koguduse põhitegevuse erinevuse tõttu teiste mittetulundusühenduste põhitegevusest on mõningaid skeemi kirjete nimetusi täpsustatud. Tulud ja kulud on kirjendatud tekkepõhiselt, tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Kokku raha	9 885	4 612

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2019	12 kuu jooksul
Muud nõuded	2	2
Intressinõuded	2	2
Ettemaksed	280	280
Tulevaste perioodide kulud	280	280
Kokku nõuded ja ettemaksed	282	282
	31.12.2018	12 kuu jooksul
Muud nõuded	1	1
Intressinõuded	1	1
Ettemaksed	293	293
Tulevaste perioodide kulud	293	293
Kokku nõuded ja ettemaksed	294	294

Lisa 4 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

							Kokku
	Maa	Ehitised			Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	
			Transpordivahendid	Arvutid ja arvutisüsteemid			
31.12.2017							
Soetusmaksumus	660	65 142	15 572	976	16 548	799	83 149
Akumuleeritud kulum	0	-10 679	-14 072	-976	-15 048	-190	-25 917
Jääkmaksumus	660	54 463	1 500	0	1 500	609	57 232
Ostud ja parendused						872	872
Amortisatsioonikulu		-549				-199	-748
Allahindlused väärtuse languse tõttu		-548					-548
31.12.2018							
Soetusmaksumus	660	64 593	15 572	976	16 548	1 671	83 472
Akumuleeritud kulum	0	-11 227	-14 072	-976	-15 048	-389	-26 664
Jääkmaksumus	660	53 366	1 500	0	1 500	1 282	56 808
Amortisatsioonikulu		-1 096				-200	-1 296
31.12.2019							
Soetusmaksumus	660	64 593	15 572	976	16 548	1 671	83 472
Akumuleeritud kulum	0	-12 323	-14 072	-976	-15 048	-589	-27 960
Jääkmaksumus	660	52 270	1 500	0	1 500	1 082	55 512

Lisa 5 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2019	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	278	278
Kokku võlad ja ettemaksed	278	278
	31.12.2018	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	1 094	1 094
Kokku võlad ja ettemaksed	1 094	1 094

Lisa 6 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2019	2018
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	58 007	20 016
Mittesihotstarbelised annetused ja toetused	23 595	10 896
Kokku annetused ja toetused	81 602	30 912
sh eraldi riigieelarvest	45 000	0
sh eraldi kohaliku omavalitsuse eelarvest	18 372	6 400

Lisa 7 Muud tulud

(eurodes)

	2019	2018
Rendi- ja üüritulu	983	1 621
Eesti Töötukassa palgatoetus	2 519	0
Kokku muud tulud	3 502	1 621

Lisa 8 Tööjõukulud

(eurodes)

	2019	2018
Palgakulu	12 423	12 810
Sotsiaalmaksud	4 162	4 281
Kokku tööjõukulud	16 585	17 091
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	1 565	1 565
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	2	2

Lisa 9 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2019	31.12.2018
Füüsilisest isikust liikmete arv	210	225

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2019	2018
Arvestatud tasu	6 145	7 980

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 22.06.2020

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Türi Püha Martini Kogudus (registrikood: 80211314) 01.01.2019 - 31.12.2019 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
TEET HANSCHMIDT	Juhatuse liige	22.06.2020

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Kirikute, koguduste ja kloostrite tegevus	94911	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 3878330
E-posti aadress	turi@eelk.ee